

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sži/5/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200870
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200870.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: Ing. Bc. R. J., bytom F. XX, U., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 39258/2015-23-II zo dňa 20.03.2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č.k. 1S/125/2015-54 zo dňa 21. apríla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, 1S/125/2015-54 zo dňa 21. apríla 2016 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 1S/125/2015-54 zo dňa 21. apríla 2016 podľa ustanovenia § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 39258/2015-23-II zo dňa 20.03.2015, ktorým minister spravodlivosti neformálne oznámil žalobcovi, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky správne posúdilo žiadosť žalobcu zo dňa 15.02.2015 ako žiadosť nespádajúcu pod rámec zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) (ďalej len zákon o slobodnom prístupe k informáciám, alebo zákon č. 211/2000 Z.z.).

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplynulo, že nevyhovením žiadosti žalobcu zo strany žalovaného nedošlo k negatívnemu zásahu do práva žalobcu na informácie, keďže žalovanému v postavení povinnej osoby právna povinnosť takejto žiadosti žalobcu vyhovieť ani nevyplývala.

Z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že žiadosťou zo dňa 15.02.2015 prostredníctvom

elektronických prostriedkov požiadal žalobca podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o sprístupnenie informácie „na základe akého zákonného ustanovenia registrové súdy požadujú úhradu súdneho poplatku od účastníka konania za nahliadnutie do súdnych spisov vedených v rámci obchodného registra, napr. v konaniach Exre, CbR a podobne.“ Zároveň uviedol, že „nejde o právne poradenstvo, ide o sprístupnenie informácie, ktorú povinná osoba má k dispozícii. Položka 24c sadzobníka súdnych poplatkov spoplatňuje nahliadanie do obchodného registra, nie nahliadanie do súdnych spisov účastníkom konania v rámci realizácie jeho práva podľa § 44 ods. 1 O.s.p.“

Žalovaný odpovedal žalobcovi elektronicky dňa 23.02.2015 tak, že nebolo možné vyhodnotiť jeho žiadosť o poskytnutie informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z., pretože v danom prípade išlo o poskytovanie právneho poradenstva, či výkladového stanoviska, čo v konečnom dôsledku Ústava SR neumožňuje. S poukazom na zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, ktorý upravuje právomoci Ministerstva spravodlivosti SR uviedol, že kompetencie žalovanému neumožňujú podať záväznú právnu radu, či právne stanovisko.

Podaním označením ako rozklad proti rozhodnutiu zo dňa 23.02.2015 o nesprístupnení informácií zo dňa 10.03.2015 žalobca napadol vyššie uvedené oznámenie žalovaného.

Dňa 26.03.2015 bol doručený žalobcovi list ministra spravodlivosti SR č. 39258/2015-23-II zo dňa 20.03.2015, v ktorom uviedol, že nie každé podanie označené ako žiadosť o informácie s odkazom na zákon o slobode informácií je možné automaticky považovať za žiadosť o sprístupnenie informácií podľa uvedeného zákona, ktorá by bola spôsobilá vyvolať správne konanie v jeho zmysle. Uviedol, že pri odbornom použití Správneho poriadku sa každé podanie posudzuje podľa jeho obsahu. Osobitne poukázal na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v ktorom je vyjadrený princíp legality (zákonnosti) tak, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. S odkazom na § 13 zákona č. 575/2001 Z.z. zdôraznil, že do právomoci žalovaného nepatrí podávanie právne záväzného výkladu k právnym predpisom ani poskytovanie právne záväzných stanovísk a vyjadrení k aplikácii právnych predpisov, ale len aplikácia príslušných právnych predpisov v rozsahu jeho pôsobnosti. Zaoberal sa aj otázkou „princípu dobrej verejnej správy“ a v súvislosti s ňou konštatoval, že práve požiadavka publicity práva, ktorú zakotvuje ustanovenie čl. 87 ods. 4 Ústavy SR a ktorú bližšie rozvíja zákon č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov slúži na to, aby boli občania Slovenskej republiky dostatočne informovaní o svojich právach a právom chránených záujmoch, avšak požiadavka publicity práva nemôže nič zmeniť na uvedenej vyššie zásade legality, teda nemôže viesť ani k tomu, že by štátne orgány, ktorým takúto právomoc zákon nezveril poskytovali abstraktné právne rady, a to ani akokoľvek zjavných alebo menej dôležitých otázkach. Záverom uviedol, že žalovaný podanie žalobcu posúdil ako podanie, ktoré nie je žiadosťou o informácie, a preto nemôže byť vydané formálne rozhodnutie, ako keby išlo o rozklad proti prvostupňovému rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy.

Krajský súd sa pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného zameril na zásadný rozpor medzi žalobnými stranami, ktorý spočíval v posúdení, či požadovaná informácia bolo, resp. nebolo možné považovať za žiadosť o sprístupnenie informácie na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Uviedol, že zákon o informáciách pojem „informácia“ nedefinuje. Podľa obsahu slova je informáciou správa alebo údaj, ktoré fyzická osoba alebo právnická osoba odovzdáva inej fyzickej alebo právnickej osobe a dovtedy jej nebola známa. Informácia je základom vzájomného vymieňania údajov, ktoré má za cieľ získanie nového poznania. V danom prípade predmetom žiadosti o poskytnutie informácie neboli požiadavky o poskytnutie informácie, teda poznatku v konkrétnej veci, ani údajov, ktoré bol žalobca oprávnený požadovať, ale žiadosť o poskytnutie informácie obsahovala požiadavku, ktorá aj podľa názoru krajského súdu predstavovala právnu radu, či vyjadrenie k aplikácii ustanovení právnych noriem. Zdôraznil, že zo znenia zákona o informáciách však nemožno vyvodzovať, že informáciou je aj poskytovanie právneho poradenstva, resp. výkladové stanovisko k aplikácii ustanovení

právných noriem. Rovnako z neho nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť vyhľadávať a následne vyhodnocovať právne predpisy z hľadiska aplikácie na žalobcom konkrétne uvedenú činnosť, resp. konanie súdu. Rovnako zo zákona o informáciách nevyplýva, že by povinné osoby museli vykonávať na žiadosť oprávnených osôb také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu ich právomoci, ako v danom prípade správne uviedol žalovaný, že do právomoci žalovaného nepatrí podávanie právne záväzného výkladu k právnym predpisom ani poskytovanie právne záväzných stanovísk a vyjadrení k aplikácii právnych predpisov, ale len aplikácia príslušných právnych predpisov v rozsahu jeho pôsobnosti.

Mal za to, že oprávnené osoby môžu požadovať len informácie o takých im neznámych skutočnostiach, ktoré má povinná osoba k dispozícii, a ktoré je povinná na žiadosť poskytnúť. Žiadosť o poskytnutie informácie má za cieľ sprístupniť verejnosti jej neznáme údaje vo veciach verejných bez toho, aby sa žiadosť stala pokynom na výkon určitých činností alebo postupu povinnej osoby. Marila by sa tým výkonná aj riadiaca funkcia nadriadených, kontrolných alebo dozor vykonávajúcich orgánov. Krajský súd vyhodnotil, že žiadosť o poskytnutie informácie v danej veci je ukážkou požiadavky, na ktorú sa zákon o informáciách nevzťahuje. Podľa názoru súdu rozhodnutie žalovaného je súladné so zákonom o informáciách, pretože žalovaný v danom prípade nebol oprávnený žalobcovi poskytnúť právnu radu, resp. stanovisko spojené s aplikáciou právnych predpisov, v opačnom prípade by konal nad rámec oprávnení stanovených mu zákonom, a teda v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote v celom rozsahu odvolanie z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v nadväznosti na § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zmenil a to tak, že zruší rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím. Zároveň navrhol, aby mu odvolací súd priznal plnú náhradu trov konania, ktoré si zároveň vyčísli.

V dôvodoch odvolania žalobca namietal, že krajský súd na jednej strane dospel k záveru, že žiadosť žalobcu nebolo možné podriaďiť pod rámec zákona o slobode informácií, na druhej strane však žiadosť žalobcu označuje ako žiadosť o sprístupnenie informácie, žalovaného považuje za povinnú osobu a list žalovaného ev.č.39258/2015-23-II považuje za rozhodnutie, ktoré je súladne so zákonom o slobode informácií. Závery krajského súdu považoval žalobca za nejasné a nezrozumiteľné a zo strany krajského súdu došlo k závažnému procesnému pochybeniu spočívajúcim v odňatí možnosti žalobcu konať pred súdom.

Žalobca ďalej namietal nesprávne právne posúdenie zo strany krajského súdu. Mal za to, že štátne orgány sú povinné v súlade s ust. § 2 a § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií sprístupňovať všetky informácie, ktoré majú k dispozícii, t.j. majú plnú informačnú povinnosť. Poukázal na ust. § 13 ods. 1 v spojení s ust. § 37 zákona č. 575/2002 Z.z., z ktorého vyplýva, že informácia, ktorú žalobca požadoval, vyplývala z činnosti súdov SR, ktorých ústredným orgánom štátnej správy je žalovaný a mal za to, že bol jedinou kompetentnou osobou, ktorá vie žalobcom žiadanú informáciu poskytnúť, keďže má povinnosť starať sa o náležitú právnu úpravu vecí patriacich do jeho pôsobnosti. Na základe uvedeného zastával žalobca názor, že žalovaný ako i krajský súd mali predmetnú žiadosť považovať za žiadosť o sprístupnenie informácie spadajúcu do rámca zákona o slobode informácií a informácia mala byť žalobcovi poskytnutá. V opačnom prípade vyjadril presvedčenie, že žalovaný mal postupovať v súlade s ust. § 18 ods. 2 zákona a vydať rozhodnutie o nevyhovení žiadosti o sprístupnenie informácie, ktoré malo mať všetky náležitosti rozhodnutia správneho orgánu, tak ako ustanovuje ust. § 47 zákona č. 71/1967 Zb.. Za takéto rozhodnutie považoval žalobca list žalovaného č. 39258/2015-23-II zo dňa 20.03.2015, ktoré však nemá zákonné náležitosti. Namietal, že Krajský súd v Bratislave sa žiadnym spôsobom absenciou zákonných náležitostí rozhodnutia nevysporiadal. Nesprávne právne posúdenie teda podľa názoru žalobcu spočíva v tom, že krajský súd posúdil žiadosť žalobcu ako žiadosť nespádajúcu do rámca zákona o slobodnom prístupe k informáciám, nakoľko žalobcom požadovanú informáciu

nepovažoval za informáciu v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Záverom žalobca uviedol, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že poskytovanie právneho poradenstva, či výkladových stanovísk nepatrí medzi okruh informácií, ktoré je povinná osoba povinná sprístupniť v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám, avšak sprístupnenie základných informácií, ako je aj uvedenie konkrétneho zákonného ustanovenia bez akéhokoľvek jeho výkladu či iného dodatočného spracovania, je predpokladom účinného a efektívneho vykonávania dobrej verejnej správy, nakoľko len znalý občan si môže riadne uplatňovať jeho práva a chrániť si jeho právom chránené záujmy bez toho, aby bol vystavovaný možnému šikanovaniu zo strany orgánov verejnej moci, v tomto prípade bez toho, aby bol ponechaný na svojvoľu orgánov správy súdu pri vyrubovaní poplatkov za nahliadanie do súdnych spisov, vedených v rámci obchodného registra, pričom žalobcovi známe zákonné ustanovenia umožňujú spoplatnenie len výlučne vo vzťahu k nahliadaniu do obchodného registra, nie však vo vzťahu k nahliadaniu do súdnych spisov účastníkmi konania, aj keď sú tieto spisy vedené v rámci obchodného registra.

3.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril, odvolací návrh nepodal.

4.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, účinný od 01.07.2016, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - ďalej len „S.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania žalobcu (§ 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p. a § 492 ods. 2 S.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p., § 492 ods. 2 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p. a s § 492 ods. 2 S.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému správne orgánu domáhal preskúmania zákonnosti oznámenia č. 39258/2015-23-II zo dňa 20. marca 2015, žiadajúc jeho zrušenie a vrátenie veci žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté oznámenie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého oznámenia žalovaného.

Najvyšší súd v procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z predloženého spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého prvostupňového rozsudku, ktoré z tohto dôvodu neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a

vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. a s § 492 ods. 2 S.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Odvolací súd považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti, na zdôraznenie správneho skutkového a právneho záveru súdu prvého stupňa uvádza.

Najvyšší súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a konania mu predchádzajúceho v rozsahu odvolacích námietok odvolací súd mal preukázané, že krajský súd v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia - oznámenia, žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku citovaných vyššie.

Odvolací súd mal preukázané, že predmetom preskúmvacieho konania súdu v danej veci bolo oznámenie žalovaného správneho orgánu č. 39258/2015-23-II zo dňa 20. marca 2015, ktorým žalovaný neformálne oznámil žalobcovi, že Ministerstvo spravodlivosti SR správne posúdilo žiadosť žalobcu zo dňa 15.02.2015 ako žiadosť nespádajúcu pod rámec zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky odpovedalo žalobcovi elektronicky dňa 23.02.2015 tak, že jeho žiadosť o poskytnutie informácie nebolo možné vyhodnotiť v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z., pretože v danom prípade sa jednalo o poskytnutie právneho poradenstva, či výkladového stanoviska.

Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR)

Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR)

Základom interpretácie a aplikácie článku 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho

právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z článku 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález

z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I.ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I.ÚS 10/98)“. (I.ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750, nález Ústavného súdu SR č. PL. ÚS 22/06). Judikatúra ústavného súdu tiež kladie dôraz, že v súlade s článkom 1 ods. 1 ústavy s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnemu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, resp. proporcionality (m. m. PL. ÚS 1/04).

Podľa článku 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

Podľa ust. § 1 zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám.

Z citovaného článku 152 ods. 4 ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu, ako aj iné právnické subjekty realizujúcu svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle článku 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (článok 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právnymi záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

Žalobca v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu predovšetkým namietal, že jeho právne závery obsiahnuté v odôvodnení rozhodnutia sú nejasné a nezrozumiteľné. S uvedeným tvrdením žalobcu sa však odvolací súd nestotožnil.

Podľa ustanovenia 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník

konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. OSP

Problematike týkajúcej sa povinnosti náležite zdôvodniť rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v nálezoch sp.zn. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. Ústavný súd konštatoval, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov (týka sa aj rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy) sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdov ako aj orgánov verejnej správy svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu ako aj orgánu verejnej správy je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia rozhodnutia teda musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

Vzhľadom na to, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa uvedené skutočnosti jednoznačne vyplývajú, sa odvolací súd nestotožnil s námietkou žalobcu o nedostatočne odôvodnenom rozhodnutí krajského súdu. Taktiež z ustálenej judikatúry ESĽP je zrejmé, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. V zmysle judikatúry Súdného dvora ako aj ústavného súdu sa pritom nevyžaduje, aby sa na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že prvostupňový súd za zásadné v danom prípade považoval, či napadnuté oznámenie žalovaného bolo spôsobilé zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov žalobcu postupom v zmysle právnej úpravy zákona č. 211/2000 Z.z..

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalobcu, ktorými namietal, že súd prvého stupňa svoje právne závery v napadnutom rozsudku nedostatočne jasne a zrozumiteľne formuloval a že sa riadne nevyporiadal s jeho námietkou ohľadne náležitostí rozhodnutia uvedenou v žalobe, za nedôvodné. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uvádza v dostatočnom rozsahu relevantné skutkové zistenia a právne dôvody podložené právnou úpravou na vec sa vzťahujúcou, ktoré ho viedli k právnemu záveru o zákonnosti žalobou napadnutého oznámenia a konania mu predchádzajúceho, čo je v súlade s procesnými požiadavkami vyjadrenými v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p..

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu jednoznačne vyplynulo, že žiadosť žalobcu o poskytnutie informácie je ukážkou požiadavky, na ktorú sa zákon o informáciách nevzťahuje, pričom zo strany žalovaného ani nemohlo dôjsť k negatívnemu zásahu do práva žalobcu na informácie. Vzhľadom na to nebolo zo strany krajského súdu potrebné osobitne venovať pozornosť náležitostiam rozhodnutia, keď list žalovaného, ktorý bol predmetom súdneho prieskumu, nepovažoval za rozhodnutie podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa v danej veci súdnemu prieskumu zákonnosti rozhodnutia - oznámenia, žalovaného a postupu mu predchádzajúceho venoval náležitú pozornosť a v odôvodnení

napadnutého rozsudku dal dostatočnú odpoveď na zásadné námietky žalobcom vznesené v jeho žalobe, za ktoré považoval, či bolo (resp. nebolo) možné požadovanú informáciu považovať za žiadosť o sprístupnenie informácie a až následne po vyriešení tejto otázky, či postup žalovaného ako povinnej osoby (ne)bol v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

Žalobca taktiež v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu namietal nesprávne právne posúdenie veci. Nestotožniac sa s argumentáciou krajského súdu, vyslovil názor, že žalovaný mal jeho žiadosť považovať za žiadosť o sprístupnenie informácie spadajúcej do rámca zákona o slobode informácií a táto mu mala byť poskytnutá.

Odvolací súd sa plne stotožnil s právnym názorom krajského súdu ako i žalovaného o tom, že žiadosť žalobcu nebolo možné považovať za žiadosť o poskytnutie informácie podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám a pre doplnenie uvádza nasledovné.

Právo na informácie je zakotvené v čl. 26 ods. 5 Ústavy SR ako politické právo, v zmysle ktorého orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanovujú zákony. Z tohto ustanovenia vyplýva ústavná povinnosť poskytovať informácie každému, avšak „je ratione personae obmedzená, lebo nezaväzuje každého, ale iba orgány verejnej moci v súvislosti s ich činnosťou.“...“všetky povinné osoby vyplývajúce z ustanovenia § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona o slobode informácií majú v zásade ratione materiare plnú informačnú povinnosť v rozsahu svojej činnosti.“ (bližšie pozri Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 236/06 zo dňa 28. júna 2007)

Pojem informácia nie je v zákone o slobodnom prístupe k informáciám definovaný, pričom však na účely zákona o slobodnom prístupe k informáciám by mal byť vykladaný v súlade s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR tak, aby nebolo porušené ústavné právo na prístup k informáciám. Treba mať však na zreteli, že obsahom základného práva na informácie nie je právo dostávať informácie podľa predstáv a očakávaní sťažovateľa. (bližšie pozri II.ÚS 81/99). Okrem toho treba pojem informácia vykladať aj v súlade s účelom zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ktorým je presadenie princípu publicity (otvorenosti) verejnej správy.

Predmetom sprístupnenia sú teda informácie týkajúce sa výkonu verejnej moci a nie poskytovanie právneho poradenstva, resp. výkladu mimo výkonu ich činnosti.

Zákon o slobodnom prístupe k informáciám je vybudovaný na určitých princípoch, ktoré treba v záujme riadnej realizácie ústavného práva na informácie garantovaného ústavou zohľadňovať. Jedným z týchto princíпов je aj princíp prednosti obsahu pred formou, t.j. povinné osoby posudzujú podania podľa obsahu, nie formy (označenia). Z uvedeného tak možno vyvodit', že pokiaľ aj žiadateľ svoje podanie nazve žiadosťou o informáciu, no z obsahu podania je nepochybné, že sa o informáciu nejedná, povinnosť vyplývajúca povinnej osobe postupovať podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám nie je daná.

Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný ako povinná osoba podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ktorá ma plnú informačnú povinnosť, je vzhľadom na princípy, na ktorých je zákon o slobodnom prístupe k informáciám vybudovaný, oprávnený ako aj povinný posúdiť žiadosť o poskytnutie informácie podľa obsahu z pohľadu, či je skutočne zo strany oprávnenej osoby žiadané poskytnutie informácie ako takej, alebo ide o žiadosť, ktorá je ako žiadosť o poskytnutie informácie žiadateľom výslovne označená, bez toho aby mala charakter dopytu po informácií od povinnej osoby v zmysle a v rozsahu zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že sám žiadateľ vo svojom odvolaní poukazuje na to, že nespochybňuje, že poskytovanie právneho poradenstva, či výkladových stanovísk nepatrí medzi okruh informácií. Z obsahu spisu je nesporné, že otázka žiadateľa v žiadosti o poskytnutie informácie podľa

zákona o slobodnom prístupe k informáciám smerovaná žalovanému vykazuje charakter žiadosti o poskytnutie právnych rád, spracovanie právneho rozboru, resp. právnej pomoci, čo v súhre charakterizuje právne poradenstvo poskytované advokátom podľa zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácií, resp. Centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. bez ohľadu na to, že sám žiadateľ v žiadosti o prístup informácie uviedol, že sa o právne poradenstvo nejedná.

Odvolačný súd z dôvodov uvedených vyššie dospel k záveru, že neformálny postup žalovaného mimo rámca zákona o slobodnom prístupe k informáciám nebol na ujmu žalobcových práv, keď na základe neformálneho oznámenia žalovaného sa žalobca dozvedel o dôvodoch, pre ktoré nebolo jeho žiadosti vyhovie a ktorého zákonnosť v konečnom dôsledku preskúmal súd.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok krajského súdu v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a v spojení s § 219 ods. 1, 2 a s § 246c ods. 1 O.s.p. a s § 492 ods. 2 S.s.p. ako vecne a právne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 250k ods. 1, v spojení s § 246c ods. 1 a s § 224 ods. 1 O.s.p. a v spojení s § 492 ods. 2 S.s.p.. Žalobcovi pre jeho neúspech v odvolacom konaní nepriznal právo na náhradu trov tohto konania.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.